

Absztraktok

Bozsó Renáta

IKT eszközök használata tanulók és hallgatók körében

A számítógép és az internet-használat egyre korábbi életkorokban válik a gyermekek, fiatalok életének szerves részévé. Főiskolás hallgatóink csaknem fele 2005-ben még nem rendelkezett otthonában internet-hozzáféréssel, s átlagosan csak 50%-uk használta napi rendszerességgel. Mára ezek a mutatók már az általános iskolások körében is lényegesen magasabbak ennél, így természetesen az oktatási intézményeknek is szükséges tartani a lépést a technikai fejlődéssel annak érdekében, hogy az információs műveltség fejlesztésében részt tudjanak vállalni.

Tanulmányomban négy különböző kutatás eredményeit igyekszem szintézisbe hozni: egy szegedi általános- és középiskolásokat vizsgáló adatfelvétel vonatkozó eredményeit, két felmérést, mely a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kara hallgatóinak körében készült számítógép-használati szokásaikról (6 év eltéréssel), valamint egy összehasonlító vizsgálatot, melyben szegedi és dunaujvárosi hallgatók intézményválasztási preferenciáit (is) vizsgáltuk.

Kulcsszavak: IKT, internet-használat, felsőoktatás, minőség

Farkas Éva

Gondolatok a felnőttképzési szakemberképzés elmúlt 10 évéről

„A gonosz diadalához csak annyi kell, hogy a jók tétlenek maradjanak” (Edmund Burke)

Tanulmányomban a felnőttképzési szakemberképzés regressziós evolúciótörténetét mutatom be 2006 és 2016 között. Annak ellenére, hogy a felnőttkori tanulás eredményességét alapvetően meghatározza a felnőttképzési szakemberek minősége, a kormány nem tekinti a felnőttképzési szakemberképzést stratégiai kérdésnek. És míg az egyik oldalon a kormányzati retorika szintjén a felnőttoktatás és –képzés felértékelődésének pozitív összképét látjuk, addig a másik oldalon a felnőttképzési szakemberek képzésének teljes leépítésével, az andragógiai tudományos munka intézményi és személyi feltételeinek szétzilálásával és az andragógiai kutatások megrendelésének és támogatásának teljes megszüntetésével kell szembesülnünk.

Kulcsszavak: andragógia, felnőttkori tanulás, felnőttképzési szakemberképzés, oktatáspolitikai

Gábrity Molnár Irén

Szakképzettségi szerkezet alakulása multikulturális és határ menti régióban

A dolgozat célja átlátni, hogy mely tényezők befolyásolják a szerb-magyar határ menti lakosság (ezen belül a szerbiai magyarok) képzettségi szerkezetét és munkaerőpiaci mozgását. A fiatalok karrierépítésük során mobilak és megtervezik a határon átívelő ingázást is. A munkaerőpiac elvárásait követendő, fontos kérdés, hogy elégedettek-e a munkaadók a munkaerő kínálatával. Ennek felméréséhez a munkaadókat kellett lekérdezni.

A szerb-magyar határ régióban elégtelen a határon átívelő intézményesen meg-szervezett hálózati kapcsolattartás. A lakosság képzettségi szintjének emelése céljából, újragondolandó a régió magyar–magyar és magyar–szerb nyelvű intézményeinek együttműködése. A képző intézményeknek tudásgyárként kell funkcionálniuk, vagyis piacképes ismereteket kell közvetíteniük. A szerb-magyar határ menti lakosság képzettségi szerkezetének javításához hasznosan hozzájárult a Szegei Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Felnőttképzési Intézete is. A különböző oktatási programok szervezése, a kulturális érdeklődés, nyitottság, gyakorlatorientáltságra törekvés elősegítette őket, új intézménykapcsolatok megtervezésében a vajdasági – magyarul oktató – társintézményekkel.

Kulcsszavak: határ menti lakossági mobilitás, munkaerőpiac elvárásai

Harkai Daniella

A válogatott bibliográfia összeállításának menete és szempontjai

Az SZTE JGYPK Felnőttképzési Intézet oktatóinak munkáiból készült válogatott bibliográfiát a következő szempontok szerint állítottam össze:

- reprezentálja az oktató sokszínű munkáját, és ölelje fel munkásságának egészét,
- frissesség, vagyis az újabb megjelenések előnyt élveztek a korábbi munkákhoz képest,
- műfajilag a könyv és a tanulmány előnyt élvezett a konferenciakötetben megjelent előadásokkal szemben,
- igyekeztem Intézetünk kiadványait reprezentálni,
- a bibliográfia tartalmazza a legnagyobb idézettségű publikációkat, és
- a nyomtatott megjelenés előnyt élvezett az online-nal szemben.

A bibliográfia rendezésének módja szerző szerinti betűrendes, azon belül kronológikus, és egyazon évben publikált megjelenések esetén szerzői, illetve cím szerinti betűrendes besorolást követ.

A publikációk adatainak forrása a Magyar Tudományos Művek Tára, az EPA, HUMANUS, MATARKA közös adatbázisa és a Felnőttképzési Intézet honlapjának publikációs listája volt. A felállított szempontokat szem előtt tartva válogattam és rendszereztem a tételeket, majd az oktatókhoz kerültek a személyre szóló bibliográfiák ellenőrzésre. Az oktatók javaslatai alapján további szűkítésre vagy

bővítésre került a publikációs lista, végül pedig formailag egységesítettem a bibliográfiát.

Kulcsszavak: bibliográfia, módszertani mutató, SZTE JGYPK Felnőttképzési Intézet

Hetesi Erzsébet

Egyszer volt, hol nem volt... A kultúra menedzserei – egy kísérlet tanulságai

A tanulmány célja annak bemutatása, hogy egy 25 éve még működőképes közművelődési menedzser szakirány „sorsa” miként alakult. A történeti áttekintést követően elsősorban arra tér ki a fejtegetés, hogy mindaz, ami két és fél évtizede még forradalminak tűnt, ma már miért nem lenne alkalmazható, így a nosztalgikus emlékezés mellett főként azokra a változásokra hívja fel a figyelmet, amelyek következtében egészen biztosan más lenne ma egy közművelődési menedzserképzés. A tanulmány a változások három aspektusát vizsgálja: a marketingparadigmák átalakulását, a fogyasztási kultúra és a kultúra fogyasztásának megváltozott funkcióját, valamint a kultúráirányítás, és a kultúrafinanszírozás hazai gyakorlatának hatását a képzés lehetséges perspektíváira.

Kulcsszavak: marketingparadigmák, fogyasztói társadalom, kultúrafogyasztás, kultúráirányítás, kultúra finanszírozása

Keczer Gabriella – Lizon Loretta

Pilot projekt terv a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar felnőtthallgató-fókuszának erősítésére

A felnőttek nagyobb mértékű bevonására a felsőoktatásba egyaránt szolgálja a gazdaság, a társadalom és az egyetemek érdekét. Ahhoz azonban, hogy az egyetemek vonzóbbak legyenek a felnőttek számára, hogy a felsőoktatás jobban ki tudja elégíteni a felnőttek speciális szükségleteit, az egyetemeknek tudatos fejlesztési programokat kell indítaniuk. 2015 tavaszán primer kutatáson alapuló pilot projekt tervet dolgoztunk ki a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar részére a felnőtthallgató-fókusz erősítésére. Tanulmányunkban ismertetjük a felnőtt hallgatók körében lefolytatott kérdőíves felmérés eredményeit, melyből kiderül, milyen tényezők akadályozzák karunkon a leginkább a felnőttek eredményes tanulását. Ennek alapján helyzetelemzést végzünk, majd bemutatjuk a szervezetfejlesztésre vonatkozó pilot projekt tervünket.

Kulcsszavak: felsőoktatás, élethosszig tartó tanulás, felnőtthallgató-barát egyetem, szervezetfejlesztés, projekt tervezés

Málovics Éva – Imreh Szabolcs

Tanulás és tudás a felsőoktatásban és a munkahelyen

Tanulmányunkban kkv-k tulajdonosaival és vezetőivel készített mélyinterjúkat elemeztünk grounded theory módszerrel. Az interjúk elemzése során derült ki, hogy a vállalkozók többsége roppant elégedetlen a felsőoktatásból kikerülő munkatársak kompetenciáival, az ott tanultakat elavultnak, használhatatlannak tartja, beszámolóik szerint a formális oktatásban szerzett tudás és a vállalkozások által elvárt kompetenciák között óriási a különbség. E tanulmányban az interjúkból kinyert adatokat mutatjuk be, amelyek szerint a megkérdezettek olyan kompetencia elemeket hiányolnak, amelyeket a formális oktatás korszerű szemlélettel és módszerekkel ki tudna alakítani a tanulóknál, ehhez azonban valószínűleg a behaviorista pedagógiai kultúra dominanciáját fel kellene adni, és a konstruktivista pedagógiai szemléletnek is hasonlóan fontos helyet kellene biztosítani a felsőoktatásban.

Kulcsszavak: interjú, grounded theory módszer, kompetenciák, felsőoktatás, konstruktivista pedagógia

Málovics György – Szentistványi István – Juhász Judit – Mihók Barbara – Nagy Mihály

Részvételi akciókutatás (RAK) – egy alternatív társadalomkutatási megközelítés a működőképes tudásért és társadalmi változásokért

A részvételi akciókutatás (RAK) egyszerre kíván működőképes tudást létrehozni és pozitív társadalmi változásokhoz hozzájárulni. Ennek érdekében kutatók működnek együtt jellemzően a társadalom peremére szorult, elnyomás által sújtott érintettekkel, rendszeresen, hosszabb időtávon, szabályozott keretek közt, akcióorientált módon.

Jelen tanulmányban bemutatjuk a RAK lényegét, folyamatát, és főbb jellemzőit. E bemutatást egy olyan Szegeden folyó RAK folyamatból vett példákkal illusztráljuk, amelynek mi magunk is részesei vagyunk.

Következtetésünk, hogy a RAK kiválóan alkalmas mind kutatók, mind pedig gyakorló szakemberek számára, ha célunk, hogy lényeges társadalmi problémák és kérdések kapcsán működőképes tudást hozzunk létre és pozitív társadalmi változásokhoz járuljunk hozzá.

Kulcsszavak: részvételi akciókutatás (RAK), konvencionális kutatás, marginalizált társadalmi csoportok, képessé tétel

Orbán Hedvig

Címszavakban a közművelődésről

A SZIN Közösségi Művelődés folyóiratban rendszeresen tanulmányozom B. Gelencsér Katalin tematikus szócikkeit. Ez adta a gondolatot, hogy összefoglalam az elmúlt 40 év meghatározó közművelődési fogalmait, amelyek tükrözik a közművelődésre jellemző állandó változást is. A közművelődési munka legfontosabb törvényi szabályozásától- az 1997. évi CXL. törvénytől kiindulva, az intézménytípusok meghatározását konkrét szegedi, Csongrád megyei példákkal szemléltetem. Bemutatom a kultúra-finanszírozás lehetséges hazai csatornáit, a közművelődési normatívát, a Nemzeti Kulturális Alap tevékenységét és az Európai Unió pályázati források hazai megvalósulását is. Kiemelem a közművelődési szakmai és érdekvédelmi szervezetek tevékenységét, valamint az elmúlt években meghatározóvá vált kulturális közfoglalkoztatást is.

Kulcsszavak: közművelődési fogalmak, törvényi szabályozás, kultúra-finanszírozás, kulturális intézmények

Pajor Enikő

Átváltozások – egy hivatás metamorfózisa

A cikk a könyvtáros hivatás XXI. századbeli átváltozását mutatja be. Az IKT és az új felhasználók igényeinek következtében a hivatásnak, a kompetenciáknak, mindennek meg kell változnia, és a nem-könyvtáros munka is megjelenik a könyvtárban.

Kulcsszavak: LIS Euroguide, könyvtári munka átalakulása, könyvtáros kompetencia, nem könyvtári munka a könyvtárakban

Patkósné Hanesz Andrea

A könyvtári ismeretek oktatása az andragógia BA szakon

Az SZTE JGYPK Felnőttképzési Intézetében a 2006/2007-es tanév első félévében az első évfolyamosok számára megkezdődött andragógia képzésben a könyvtári ismeretek oktatásának főbb szempontjai, néhány módszertani lehetősége kerül bemutatásra a tanulmányban. A képzés kidolgozása során a specifikus előírásokon túl, e tantárgy kereteit figyelembe véve, az információs társadalom kihívásaira reagáló, az információs műveltség kritériumaihoz illeszkedő oktatási formákra helyeződött a hangsúly. Az előadás keretein belül a könyvtárak, múzeumok, levéltárak történetét, típusait, feladatait, a szemináriumon pedig azok szolgáltatásait ismerhették meg, sajátíthatták el a hallgatók különböző formában.

Kulcsszavak: andragógia BA szak, közgyűjtemények, könyvtár- és információtudomány, információs műveltség, kompetenciák, információs források, keresési stratégiák

Sütő Erika

Projektpedagógia a felsőoktatásban – Huszonöt éves a Közművelődési Konferencia

Az SZTE-JGYPK Felnőttképzési Intézetének jogelődje, a Közművelődési Tan-szék 25 évvel ezelőtt indította útjára a Közművelődési Konferenciát, és ezzel együtt a projektpedagógiát. 1992-ben a művelődésszervező szakos hallgatók kezdeményezték a projektet, az oktatói kar pedig támogatta az elképzeléseiket. A konferenciát, amely idővel országossá vált, hallgatók szervezik hallgatóknak. A konferencia tartalma, időtartama, felépítése, szervezési módja az évek során alakult, változott, és követte a képzés változásait is. A projektpedagógia szemlé-lete a szegedi művelődésszervező majd andragógia képzésben mindvégig jelen volt, és ez a szemlélet nem csupán a projekt megvalósítása során volt érzékel-hető, hanem a mindennapi tanítási-tanulási folyamatban is. A tanulmány ezt a nagy múltú projektet kívánja bemutatni.

Kulcsszavak: projektpedagógia, konferencia, gyakorlatorientáltság, felelős-ségvállalás, együttműködés, önálló munka, csapatmunka, használható tudás

Szirmai Éva

A médiaképzés tündöklése és bukása

Tanulmányomban áttekintést nyújtok a hazai média- és kommunikációs képzé-sek közel 30 éves történetéről, lehetőségeiről. Az SZTE JGYPK Felnőttképzési Intézetének média szakiránya pontosan tükrözi azokat a tendenciákat, amelyek a 80-as évek végének korlátlannak tűnő lehetőségeitől, a „túltermelésből” adódó problémákon keresztül a képzés leértékelődéséig és megszűnéséig követhetők nyomon. A tudatos médiafogyasztásra való nevelés pedig elengedhetetlen lenne mind az általános- és középiskolákban, mind a felnőttek körében, ehhez pedig képzett szakemberek szükségesek.

Kulcsszavak: média- és kommunikáció képzés, médiatudatosság, mozgókép és médiaismeret az általános- és középiskolában

Szűcs Norbert

Hátránykompenzálás és közösségi tanulás. A SZTE JGYPK Felnőtt- képzési Intézet és a Motiváció Oktatási Egyesület együttműködése

A közösségi tanulással foglalkozó szakirodalom fontos megállapítása, hogy a ci-viliszervezetek jelentős mértékben hozzájárulhatnak az oktatási rendszer telje-sítményéhez, illetve számos esetben meghatározó szocializációs színteret jelent-hetnek a programjaik a bevontak számára. A tanulmány egy olyan együttműkö-dési gyakorlatot kíván bemutatni, melyre mindkét állítás igaz. A Szegedi Tudo-mányegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Felnőttképzési Intézet és Mo-

tíváció Oktatási Egyesület több hátránykompenzációval kapcsolatos programban működött együtt, jelentős szinergiát elérve a partneri kapcsolattal. A tanulmány bemutatja a 2007/2008-as tanév óta működő Hallgatói Mentorprogram kereteit, mely a két fél együttműködésének alapját adja, majd összegzi a Motiváció Oktatási Egyesület tevékenységét. Ezt követően áttekinti az együttműködés konkrét területeit és eredményeit.

Kulcsszavak: hátránykompenzáció, közösségi tanulás, mentorálás, Motiváció Hallgatói Mentorprogram, tanoda

T. Molnár Gizella

A népművelőtől a közösségszervezőig – A kultúráközvetítő szakemberképzés negyven éve Szegeden

A tanulmány a felnőttképző, kultúráközvetítő szakemberképzés szegedi történetét foglalja össze 1975 és 2015 között, a kezdetektől napjainkig. Négy évtized egy képzés történetében jelentős időtartam, komoly teljesítmény, de kevés okunk van ünnepelni, hiszen a jelenlegi felsőoktatási környezet nem kedvez ennek a képzésnek. Több másikkal együtt ez a szakterület is komoly veszteségeket szenvedett az elmúlt években, a kormány felsőoktatási politikájának reformja következtében. Ez a korábban jelentős hallgatói létszám drasztikus csökkenéséhez, majd az alapképzés megszüntetéséhez vezetett, bár új szak létesítését is elhatározta a felsőoktatási kormányzat. A szak viharos története során erre még nem volt példa, pedig az egyetemi képzésben való megjelenése óta számos átalakítást ért meg. Nem nagyon van még egy szakma, melynek társadalmi megítélése, illetve a művelőivel szemben támasztott követelmények, elvárások olyan sokat változtak volna, mint a kultúráközvetítő, felnőttképző szakembereké. Ezeket a változásokat követhetjük nyomon országos viszonylatban és a szegedi képzésben.

Kulcsszavak: a kultúráközvetítés mint szakma, egyetemi képzés, a szak története, a szak jövője, felsőoktatás politika

Újvári Edit

Múzeumi tárlatvezetések mint gyakorlati programok a szegedi Andragógia és Kulturális mediáció képzésben

Tanulmányomban a Szegedi Tudományegyetem andragógia és kulturális mediáció képzéseiben megvalósított tárlatvezetési programokat ismertetem. A szegedi múzeumok képzőművészeti tárlatain zajló hallgatói tárlatvezetések az Andragógia BA Múzeumpedagógiai specializáción elsajátított tudásra és képességekre épültek. A Felnőttképzési Intézet BA és MA szakos hallgatói számára a múzeumi tárlatvezetések jó lehetőséget biztosítottak a gyakorlatorientált egyetemi képzésre, a művészettörténeti ismeretek, kommunikációs készségek és a projekt módszertan alkalmazására.

Sodrásban

Kulcsszavak: múzeumi tárlatvezetés, múzeumi mediáció, múzeumandragógia, kulturális mediáció, gyakorlatorientált egyetemi képzés

Viskolcz Noémi

„A veszteség gondos dokumentálása”. A kulturális örökségvédelem intézményrendszerének változásai a rendszerváltás után (1990–2015)

1990 után jelentősen átalakult be a kulturális örökséggel kapcsolatos szemléletmód Magyarországon. Az írás végigköveti az elmúlt 25 év törvényi és szervezeti változásait: a kulturális örökségvédelem – különösen 2010 után – a politika béklyójában vergődve folyamatos beavatkozások színtere, amely nem teszi lehetővé a konstruktív, kiegyensúlyozott szakmai munkát.

Kulcsszavak: kulturális örökségvédelem Magyarországon, szervezeti változások, 1990-2015